

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Η ΜΑΤΑΛΛΗΝΗ,

I.

Περὶ τὰ μέτα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἐσπέραν τινὰ ὁ κώδων τοῦ ἁγίου Παύλου διεσκόρπιζεν εἰς τοὺς ἀέρας τοὺς τελευταίους ἤχους τῆς ἐσπερινῆς προσευχῆς. Ἡ Βενετία, ἡ ὡραία Βενετία, ἡ ἀνασσα τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἐπανεπαύετο ἡδυνπαθῶς τὴν ὑπεραίαν μεγάλῃς ἐορτῆς. Ἡ πόλις τῶν Δόγων, ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ κλέους ἑνδεκα παρελθόντων αἰώνων, δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποπτεύσῃ τότε ὅτι ἡ ἐλευθερία τῆς ἐπέπρωτο μετὰ πενήκοντα ἐνιαυτοὺς νὰ καταπέσῃ. Οἱ ἐνδοξοὶ στίχοι τοῦ Ἀλαμάνου ἀνεγνώσθησαν βεβαίως ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τῆς Βενετίας, ἀλλὰ τίς τοὺς ἐθεώρησε τότε ὡς ἀπευχταίαν τινὰ προφητείαν;

ΠΑΝΔΩΡΑ.

Δὲν ὑπωπτεύετο προτέτι, ὅτι περὶ τὰ μέσα τῆς προσηχοῦς ἑκατονταετηρίδος, οἱ ἔκγονοί τῆς ὤρειλον ν' ἀνακτῆσωσι τὴν ἐλευθερίαν, ν' ἀποσείσωσι τὸν βαρὺν τῆς Αὐστρίας ζυγόν, νὰ πολεμήσωσιν ἡρωϊκῶς κατὰ τῆς Αὐστριακῆς τυραννίας καὶ νὰ ὑποκύψωσιν ἐπὶ τέλους καταπεπιεσμένοι ἀλλ' οὐχὶ ἡττημένοι, ὑπὸ τὰς πυκνὰς σπείρας τῶν δεσποτῶν, καὶ ὑπὸ τὰ ψυχρὰ καὶ ἀτάραχα βλέμματα τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας.

Ἄ! ὅχι, ἡ καλὴ Βενετία, ὡς παρθένος ἀπερίσκεπτος καὶ ἐλαφρὰ, στηριζομένη ἐπὶ τῶν ἐξωστῶν τῶν μαρμαρίνων τῆς παλατίων, καὶ ἀβρῶς ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῶν ταπήτων τῶν κομφῶν τῆς περιτυλίων, ἀνέκνει τὴν δρόσον τῶν ἐτησίων ἀνέμων παιζόντων ἐπὶ τὰς πτυχὰς τῶν γονδολῶν τῆς.

Ἡ σελήνη, ἀνατέλλουσα ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος διέχει τὰς ἀργυροειδεῖς μαρμαρυγὰς τῆς ἐπὶ τῶν πολυαρίθμων οἰκοδομημάτων τῆς μητροπόλεως ταύτης.

Τὸ πᾶν ἐτίγα κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Μόλις δὲ ἐκ διαλειμμάτων κῶπαι μονήρους λέμβου ἐπληττον τὸ

γαλήνιον κῆμα, ἡ διαφαίνεται ἡ σκιά διαβάτου νυκτερινοῦ φεύγουσα ἐπὶ τῆς γαβύρας τοῦ 'Ριάλτου' ὥρα ἡρεμίας.

Τὴν ὥραν ταύτην ἀνὴρ τις νέος ἐβάδιζεν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Παγλίας· μακρὰ καὶ μέλαινα κόμη περιέσπερε τὸ εὐμορφον πρόσωπόν του, σκιαζόμενον ὑπὸ ὠχρότητος καὶ μυστικῆς θλίψεως. Ἐνίοτε ἐσταμάτει, ἔπειτα ἀραιρὼν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς τὸν πῖλον, ἔφερε τὴν ἐτέραν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡς νὰ ἀποδιώξῃ πικρὰς μερίμνας. Τὸ ὄμματά του, νεύοντα πρὸς τὴν γῆν, ἐφαίνοντο ἀδιάφορα πρὸς τὴν καλλονὴν τῆς ἀστεροβλήτου νυκτός. Τίς ἄρα ἦτον ὁ νέος αὗτος; εἶχεν ἐκφρασιν τεχνίτου ἢ κεφαλὴν του, ἀκτὶς μεγαλοφυΐας ἔγχετο τὸ μέτωπόν του καὶ εὐγενὲς εἶχε τὸ βᾶδισμα. Τίς μυστικὴ αἰτία τὸν ὤθει πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Παγλίας, καὶ τίνες σκοτεινοὶ διαλογισμοὶ ἐκυλινδοῦντο εἰς τὴν ψυχὴν του;

Ἐξαίφνης ἐστράφη ἀκροαθεὶς ἐλαφρόν τινα κρότον. Ἡ περίλυπος φυσιογνωμία τοῦ νέου ἐγαληνιάσεν, ὅταν νέα τις ἐρρίφθη τρέμουσα εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Παῦλέ μου! ἀνέκραξεν ἡ ἄγνωστος, θέλεις λοιπὸν ν' ἀποθάνω;

— Φιορίτα, ἀγαπητή μου! ἀπεκρίθη ὁ νέος θλίβων αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους. Καὶ στιγμαί τινες παρήλθον ἐν μίσῳ σιωπηλῶν περιπτώξεων, καὶ ἀμοιβαίων στεναγμῶν καὶ θερμῶν δακρύων.

— Παῦλε! ἐπανελάβε τέλος ἡ νέα ἐγείρασα τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ στήθους τοῦ φίλου της, δὲν εἶναι ἀληθές, δὲν ἤθελες νὰ μὲ ἐγκαταλείψῃς εἰς τὴν ἀπελπισίαν, εἰς τὸν θάνατον, ἐνῷ τοσαύτην μακαριότητα μὲ ὑπόσχεται ὁ ἔρως σου, ἐνῷ ὁ πῖναξ τῶν ἀνείρων τῆς εὐτυχίας ἐκτυλίσσεται ἐνώπιόν μας . . . Δὲν ἔχει εὖτω, Παῦλέ μου;

Καὶ δάκρυα ἔρριπον ἐκ τῶν ὠραίων καὶ κυανῶν ὀμμάτων της, τὰ ὅποια προσήλωνεν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Παύλου.

Οὗτος δὲ, βυθισθεὶς ἐκ νέου εἰς τὰς βαθεῖας σκέψεις τὰς ὁποίας διέκοψεν ἡ ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις τῆς γυναικός,

— ὦ! ὄχι, ἀγαπητή μου φίλη, εἶπε θλιβερώς, δὲν ἠθελον νὰ σὲ χάσω! ὄχι ποτέ! ἀλλ' ἤρθανόμην . . . αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι ἀνάξιός σου!

— Τί λέγεις, Παῦλε! τὸν διέκοψεν ἐκείνη, σὺ ἀνάξιος ἐμοῦ, ἀνάξιος τῆς Φιορίτας· ἀλλὰ δὲν εἶσαι σὺ ὁ θεὸς τῆς ζωῆς μου, ὁ ἥλιος τοῦ οὐρανοῦ μου, ἡ γλυκεῖα ἀκτὶς τῶν νυκτῶν μου;

— Χίμαιρα! ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος, λέγε μᾶλλον ὅτι εἶμαι ἀλαζών ὡς ὁ Ἰκαρος, ὅτι ἠθέλησα νὰ κλέψω τὸ ἱερὸν πῦρ ἵνα σὲ τὸ προσφέρω καὶ μετὰ σοῦ τὸ μερισθῶ, καὶ ὅτι θέλω ἐπαναπέσει ὡς ἐκεῖνος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, πατούμενος ἀπὸ τὸν πόδα τοῦ διαβάτου καὶ γινόμενος παίγιον ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ σοῦ ἰσως!

— Ἀλλὰ, Παῦλε, εἶπέ με, εἶναι αὕτη ἡ φωνή σου, ἥτις μὲ λαλεῖ εὖτω;

— Ἀκουσε . . . εἶπε, καὶ ἐθλίψεν αὐτὴν περικαθέστερον ἐπὶ τῆς καρδίας . . . Βλέπεις, φίλη μου, κατὰ πετρῶν σπείρω ζῆτῶ ματαίως· ἡ κεφαλὴ μου

συλλαμβάνει, δημιουργεῖ, διατάσσει, ἀλλ' ἡ τέχνη καὶ οἱ δάκτυλοί μου μένουσιν ἀθνεαῖς.

— Σὲ κατέδραλεν ἡ ἐργασία, Παῦλε, ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι ἐγγίζεις τὸ τέρμα τοῦ δρόμου . . .

— Σὺ τὸ εἶπες, εἶπεν ὁ Παῦλος μὲ φωνὴν πνιγερὰν, ναί, ἐγγίζω, τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ.

— Αἰσθάνομαι, ἐξηκολούθησεν ἡ νέα, μὴ παρατηρήτατα τὸ νόημα τῶν τελευταίων λόγων, καταλαμβάνω ὅτι ἡ φλέγουσα τὸ μέτωπόν σου θερμὴ δηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τῆς μεγαλοφυΐας, καὶ ἡ θερμὴ τῶν φιλημάτων σου νέον κόσμον εὐτυχίας δι' ἡμᾶς ἀνοιγόμενον.

— Ἀμφοβάλλον! εἶπε στενάζων ὁ Παῦλος.

— Συγχωρεῖται εἰς τὸ πνεῦμα ν' ἀμφοβάλλῃ;

— Ἀπηλπίζομην . . . ἐξηκολούθησεν ὁ νέος τεχνίτης.

— Ν' ἀπελπίζεσαι, ἐνῷ σὲ ἀγαπῶ, εἶπεν ἡ κυανόφθαλμος Φιορίτα, μετὰ πάσης τῆς εὐγλωττίας τὴν ὁποίαν ὁ ἐγκάρδιος ἔρως ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὴν φωνὴν της, εἰς τὰ ὄμματα της καὶ εἰς τὴν θλίψιν τῶν ὀφθαλμῶν της βραχιόνων, μεθ' ὧν συνεκράτησε τὸν Παῦλον. . . Ἐλθέ, Παῦλε, ἐπρόσθισε σύρουσα αὐτόν, ἐλθέ, αὔριον ὁμοῦ μὲ τὰς πρώτας τῆς αὐγῆς ἀκτῖνας, ἡ ἐλπίς, ἡ τόλμη, ὁ θρίαμβος καὶ κατόπιν ὁ αἰώνιος ἔρως μας θέλουν στέψῃ τὸ ἔργον σου!

— Ἀλλὰ στεροῦμαι τὰ πάντα, Φιορίτα, ἀπηύδησα κοπιᾶζων.

— Δὲν εἶμαι, φίλη σου; εἶπεν ἡ νέα μετὰ πεποιθήσεως.

Ὁ Παῦλος ὑπεχώρησεν εἰς τόσον ζωηρὸν τόνον φωνῆς.

Μετ' ὀλίγον ἐρθασαν εἰς τὸ κατώφλιον σεμνῆς οἰκίας, γειτονευσούσης μεγαλοπρεπῆ τινα οἶκον, δύο φιλήματα ἀντηλλάχθησαν μετὰ αὐτῶν· ὕστερον ἡ πόλη ἠνείχθη, ὁ Παῦλος εἰσῆλθε, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐκλείεν,

— Αὔριον, τὴν αὐγὴν, τὸν εἶπεν ἡ φωνὴ τῆς νέας.

— Αὔριον, ἀγαπητή μου, ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος.

Ἡ νέα ἐρυγεν, ἐπιτρέψασα ὁρμαία εἰς τὴν οἰκίαν της· καὶ μετ' ὀλίγον οὐδὲ ἄλλο ἐφαίνετο ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Παγλίας, εἰμὴ αἱ ἀκτῖνες τῆς σεληνῆς, παίζουσαι ἐπὶ τῶν κυμάτων τοῦ παραλίου.

II.

Ὁ Παῦλος Βίγκιος (οὗτος ὠνομαζετο) ἦτο ζωγράφος, μαθητὴς ἐνδόξου διδασκάλου τῆς ἰταλικῆς σχολῆς, ἐφαίνετο κατὰ πρῶτον εἰς τὸν κόσμον τῆς τέχνης πεπορθῶς εἰς τὴν ἐμπνευσιν τῆς εὐφυΐας του.

Πρὸ καιροῦ ἐνησχόλει τὴν φαντασίαν του ἀντικείμενον ἐμπαθὲς ἐνταυτῷ καὶ μελαγχολικόν, ἡ Μαγδαληνὴ, μετανουοῦσα ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ παράστασις λοιπὸν τοσούτου ἔρωτος καὶ τοσοῦτου πόνου ἐπὶ τριαύτης γυναικείας μορφῆς ἐπλήρου τὴν κεφαλὴν τοῦ τεχνίτου μὴ ὄνειρα δόξης. Ἀπέναντι δὲ τῆς εἰκόνης ταύτης ἀπεφάσισε νὰ συντριβῇ, εἰάν αὕτη δὲν ἐστεφανοῦτο ὡς ἐνδοξὸν ἀριστούργημα.

Κατέβαλλε δὲ πᾶσαν σπουδὴν ἵνα συγκεντρώσῃ ἐπὶ μιᾶς ὠραίας ἱστορικῆς μορφῆς, ἀποτελούσης ἀντικείμενον βαθείας σπουδῆς τῆς ἀνθρωπίνου καρδίας, τοὺς

λατρευτοὺς χαρακτήρας τῆς ἐρωμένης του, τῆς ἀγάπης του, τῆς μνηστῆς του. Διότι ὁ Παῦλος Βίγκιος ἠγάπα ἐμπαθέστατα τὴν νέαν Βενετὴν, προικισμένην ἐκ τῆς φύσεως μὲ καλλομένην θεσπεσίαν.

Πάν ὅ,τι ἡ θερμὴ τεῦ ποιητοῦ φαντασία δύναται νὰ ἐναιτροπολήσῃ, ἦθος χαρίεν καὶ εὐρυθμον, κομψότητα, εὐχαμψίαν, ἐρασμιότητα, εὐγένειαν, ἔρωτα, ἀγασθότητα, πάντα ταῦτα ἐπεδαφιλευθήσαν ἐπὶ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ ὅλου σώματος τῆς νέας γυναικὸς, τὴν ὁποίαν ὁ Βίγκιος ἐξελεξάτο μνηστὴν καὶ σύζυγον· τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἀπετέλουν τὴν μόνην τωόντι, ἀλλὰ μεγαλοπρεπὴ προῖκα τῆς Φιορίτας Γιουζέπης.

Ποῖον λοιπὸν ἄλλο ἐκλεκτότερον ὑπέδειγμα διὰ τὴν Μαγδαληνὴν ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ ὁ εὐφυὴς ζωγράφος; Τίς ἄλλη ἐδύνατο ποτὲ νὰ ἐμπνεύσῃ ἀληθέστερον τὸ θέλητρον τοῦ ἔρωτος καλύποντος τὴν ψυχὴν τοῦ τεχνίτου καὶ τοῦ ὑποδείγματός του;

Ἡ εἰκὼν οὕτω δημιουργηθεῖσα ὥρειλε νὰ θεωρηταί ἐντελὴς ἀποτύπωσις τοῦ ἰδανικοῦ καὶ ἀγίου ἔρωτός των, καθὼς ὁρεῖλουσα νὰ παριστᾷ ἀντικείμενον τοιοῦτου εἶδους καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν κατὰ παράδοσιν καθαρότητα.

Ὁ ἔρως τοῦ Παύλου καὶ τῆς Φιορίτας δὲν ἦτο νέος· ἐλκυστικὴ τις συμπάθεια εἶχεν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας συνδέσει τὰς δύο ταύτας ψυχάς. Αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν συνδεδεμέναι φιλικῶς συνέζων ἐντὸς τῆς αὐτῆς οἰκίας εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ ἀγίου Παύλου· ἀλλ' ἀμφοτέραι πτωχαὶ διὰ τακτικῆς καὶ ἐντίμου ἐργασίας διετήρησαν ἀκηλίδωτον ὑπόληψιν. Ἡ Φιορίτα ἔμεινεν ὀρφανὴ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας, διότι ὁ πατὴρ τῆς Γιουζέπης, ἀλιεὺς τὸ ἐπιτήδευμα, ἐχάθη, ἐν ὥρᾳ φοβερᾶς τρικυμίας, μετὰ τῆς συζύγου του εἰς τὸν κόλπον τῆς Βενετίας, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδὲν οὐδέποτε περὶ αὐτῶν ἠκούσθη· ἡ δὲ οἰκογένεια τοῦ Παύλου Βίγκιου προθύμως παρέλαβε καὶ περιέθαλψε τὴν ὀρφανὴν Φιορίταν, ἥτις ἐθεωρεῖτο ὡς ἴδιον τῆς οἰκογενείας ταύτης μέλος μέχρις ἡλικίας τῶν δικάεξ ἐτῶν, ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Βίγκιος ἀπέθανε καὶ συνετάφει μετὰ τῆς πρὸ δύο χρόνων προαπαθανούσης συζύγου του· ὁ Παῦλος Βίγκιος ἦτον εἰκοσθετής, ὅτε ἀπέθανεν ὁ πατὴρ του· οὗτος λοιπὸν καὶ ἡ Φιορίτα, ὀρφαναὶ ἀμφοτέραι, ὠρκίσθησαν ἀδιάσπαστον ἔρωτα, καὶ ἡ προδιορισθεῖσα ἐποχὴ διὰ τὴν ἱερὰν τῆς ἐνώτεως των τελετὴν ἦτον ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐμελλε νὰ περαιοθῇ τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ νέου τεχνίτου, ἡ εἰκὼν, τούτεστι, τῆς Μαγδαληνῆς, δι' ἣν ἡ Φιορίτα ἐξ αὐθορμήτου καὶ ἀμοιβαίας συνθήκης ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόδειγμα.

Πρὸ ἱκανοῦ λοιπὸν καιροῦ ὁ Παῦλος εἰργάζετο ἐκπιμόνως εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἰδανικοῦ του πρωτοτύπου, κλεισμένος ἐντὸς πενιχροῦ ἐργαστηρίου τῆς ὁδοῦ τοῦ ἁγ. Στεφάνου, ἡ δὲ ὡραία μνηστὴ ἐπορεύετο καθ' ἡμέραν, εἰς ῥητὰς ὥρας, εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ τεχνίτου, ἵνα συμμερισθῇ τὸ ἔργον τοῦ μελλονύμφου καὶ τὸ ἰδικόν της, καὶ διέλθῃ τὸν καιρὸν μακρὸν ἀναμφιβόλως, ὅστις ἐμελλε νὰ προηγηθῇ τῆς ἐποχῆς τοῦ γάμου των.

Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀπηντήσαμεν τὸν Παῦλον

Βίγκιον πλανώμενον καὶ περιβόλῳ τὸ ἐσπέρας ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Παγλίας, τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὑπὸ τὴν ἐπὶ ῥοίαν θαρυγνύουσαν καὶ δυσκαταμαχῆτου ἀθυμίας, συχνάκις καταλαμβάνουσης τὰς ψυχὰς τῶν τεχνιτῶν, ὁ ἡμέτερος ζωγράφος ἀφῆκε μετ' ἀηδίας τὸ ἐργαστήριόν του, ὅπου ἡ στέρσις τῶν ἀναγκαίων, ὕστερον ἡ πενία, καὶ ἔτιως μετὰ ταῦτα ἡ πείνα ἐφαίνοντο ὅτι ἐπήρχοντο ν' ἀντικαταστήσωσι τὴν ἐλπίδα καὶ τὸν ἔρωτά του. Ἡ Φιορίτα εἶχεν ὑπάγει δις εἰς τὸ ἐργαστήριον καὶ ἐκτύπησεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν θύραν· ἡ δευτέρα φορὰ ἦτο μετὰ τὴν δύστην τοῦ ἡλίου. Ὅθεν ὁλόκληρος ἡμερησίᾳ τοῦ μνηστῆρός της ἀπομόκρυνσις τὴν εἶχε καταθορυβήσῃ, ὑπέικοντα ἐπομένως εἰς ἐνστικτὸν τι καρδίας ἐρώσεως προαίσθημα, ἔδραμεν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Παγλίας, ἐλπίζοντα ν' ἀπαντήσῃ τὸν Παῦλον, ὅστις συνείθιζεν ἐνίοτε νὰ περιπατῇ ἐκεῖ πρὸς τὸ ἐσπέρας. Τὸ προαίσθημά της τωόντι δὲν τὴν ἠπάτησε, καί, ὡς ἴδομεν, ἀπήντησε τὸν φίλον της παραδιδόμενον εἰς ἀπευκταίους συλλογισμοὺς. Ἀλλ' ἅμα ἡ Φιορίτα διέκοψε τούτους, τὰ καλύπτοντα τὸ μέτωπόν του νέφθι διεσκεδάσθησαν κατ' ὀλίγον, καὶ τὸν σάλλον τῆς ψυχῆς του ἐγαληνίασεν ἡ φωνὴ τῆς μελλονύμφου του. Τότε λοιπὸν ἐνθαρρυνθεὶς ὑπὸ τῆς γενναίας κόρης ὁ Παῦλος Βίγκιος ἐπέστρεψε μετ' αὐτῆς εἰς τὸ ἄσυλόν του, καὶ πρὶν ἀποχωρισθῇ τὴν φίλην του, ἠκούσθη ἡ πλήρης ἐλπίδος λέξις « αὐριον »!

Προσεκτικώτερον ὅμως οὕς ἐδύνατο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ν' ἀκροασθῇ ἐπαναλαμβάνόμενον, ὀλίγα βήματα ἐκείθεν, τὸν ἀποχαιρετισμὸν τῶν δύο ἐραστῶν « Ναὶ αὐριον » ἐπανέλαβε κακόστηρος φωνὴ ἐξεληθοῦσα ἐκ τοῦ περιστυλίου γειτονικῆς οἰκίας.

Ἀλλ' οἱ δύο φίλοι μηδὲν ὑπονοήσαντες ἢ αἰσθανθέντες, μετὰ τοσοῦτον θερμὴν συνομιλίαν, ἐπορεύθησαν εἰς τὰ ἱερά διὰ ν' ἀναπαυθῶσι πλήρεις τῶν ἐλπίδων τῆς ὑστεραίας.

III.

Ἡ ἐπαύριον ἐξημέρωσεν ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ γειτονεύοντος τὸ ἐργαστήριον τοῦ Παύλου Βίγκιου, ἐπὶ τάπητος μαλακοῦ κομποῦ δωματίου, ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης, λευκόθριξ ἡδὴ, αὐχμηρὸς τὸ ὄμμα καὶ τὴν μορφήν ἀπότομος, ἐπεριπάτει μὲ ἀτακτα βήματα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτον ὁ πλούσιος Τραπεζίτης Ρισπόζος.

Βλέπων τις τὴν ταραχὴν τῆς φυσιογνωμίας τοῦ ἀνδρός, τὴν ἀτακτὸν σχηματονομίαν καὶ τὴν κίνησιν τῶν βλεμμάτων του, ἠδύνατο εὐκόλως νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι πάθος τι πρὸ καιροῦ ἐμφωλεῦον εἰς τὰ στήθη του ἀπετέλει τὴν ταραχὴν ἥτις περίξ αὐτοῦ ἐβασίλευεν, ἀκολουθῶς, ἐπιφωνήσεις, διαφεύγουσαι τὰ χεῖλη του ἐκ διαλειμμάτων, ἐμαρτύρουν ὅτι κολακευτικὴ τις ἐλπὶς ἐφαίνετο ἐτοιμόρροπος.

— Ναί, θέλει παραδοθῇ εἰς ἐμὲ, μὰ τὸν ἅγιον Μάρκον! ναί, ἢ ἄλλως δὲν θέλω πλέον εἶθε ὁ δανειστής τῶν ὑψηλῶν βαρόνων τῆς ἐκκλησίας τῆς Δημοκρατίας, ἀνέκραξε περιπαθῶς καὶ ἐναγωνίως.

ὦ! καὶ εἶναι τόσον ὡραία, ἐπρόσθετε μετὰ βραχείαν σιωπὴν. Πρὸ τόσο καιροῦ τὴν ἐπιθυμίᾳ καὶ

τὴν παρακολουθῶ με ἰδιόκακος παρακλήσεις! καὶ τί παράδοξον εἶναι, παντὶ τρόπῳ, θέλω νὰ τὴν ἀποκτήσω, νὰ τὴν καταστήσω ἐρωτᾶν με, πλουσίαν, εὐδαίμονα! . . . ἐκείνην τὴν ὡραιότεραν κόρην τῆς Βενετίας εἰς τίνος θερμότερου ἄλλου ἐραστοῦ παρακλήσεις δύναται νὰ ἐνδώσῃ, ἢ τίς ἄλλος δύναται νὰ καταθέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν τῆς τοσοῦτον χρυσίου;

ὦ! θέλεις γίνει ἰδική μου, ὡραία Φιορίτα! ἐξηκολούθησεν ἀνυψόντων τὴν φωνήν. Ἰδέ! ὁ πλούσιός μου ὅλος εἶναι μηδὲν εἰὰν δὲν γίνῃς ἰδική μου! Ναί, σὺ μόνη δύνασαι ν' ἀνανεώσῃς τὴν καρδίαν μου γηράσασαι εἰς τοὺς ὑπολογισμούς, νὰ μ' ἐπαναφέρῃς τὴν ζωὴν, μαραινομένην μακρὰν σου . . . Ἀλλὰ, ἡ Φιορίτα μὲ ἀπορεύει, μὲ καταρρονεῖ ἴσως! Ἡ χθεσινὴ συνμιλία τῆς μετὰ τοῦ νέου ζωγράφου, τὸν ὁποῖον ἐκ συμπαθείας παρέλαβον καὶ συνέδραμον δὲν ἐπικυροῖ τὰς ὑποψίας μου; Αὐτὴ, νὰ ἀντισταθῇ εἰς ἐμέ, καὶ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς προτάσεις τοῦ εἰλωτος τούτου, τοῦ ἐνοικιατοῦρός μου, τοῦ ἀπόρου καὶ ἐνδεεστάτου ἐκείνου ζωγράφου! Αὐτὴ νὰ μὴ προτιμῇται ἐμέ, τραπεζίτην, πλούσιον, κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ὕπνου τοῦ ἀθλίου τούτου τεχνίτου . . . καὶ διὰ τί δὲν τὸν διώκω ἐξω τῆς οἰκίας μου; καὶ ἅμα εὗρεθῇ ἐν μέσῳ τῆς πλατείας τοῦ ἁγ. Μάρκου, ἐνδεὲς καὶ ῥιγῶν, θέλω ἰδεῖ ἂν ἡ ἀττόχατος αὕτη νέα θέλει μεθέξῃ τῆς πλανήτιδος ζωῆς του . . . Ναί! σήμερον ἂς ἀρχίσω!

Καὶ ὁ τραπεζίτης Ῥισπόζος, δραμὼν εἰς τὸ γραφεῖόν του ἔγραψε ταχέως ὀλίγας λέξεις, ἐδίπλωσε καὶ ἐσφράγισε τὸ γράμμην, καὶ κτυπήσας κώδωνα, Ἀάθε τοῦτο, Γεώργιε, εἶπε, δίδων τὸ ἐπιστόλιον εἰς τὸν παρουσιασθέντα ὑπρέτην, λάβε το καὶ διεύθυνε το ὅπου ἐπιγράφεται.

Ὁ ὑπρέτης ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξήλθεν. Ὁ δὲ Ῥισπόζος, ὡς νὰ ἡσθάνθη ἑαυτὸν ἐλαφρυνθέντα ἐκ τοῦ βάρους τῆς μελετηθείσης καὶ βληθείσης εἰς ἐνέργειαν ἀποφάσεως, ἐξήλθεν ἀπὸ τὸ γραφεῖόν του καὶ ἐχάθη εἰς τοὺς θαλάμους τοῦ οἴκου του.

Ἀς ἀφήσωμεν τώρα τὸν πλούσιον τραπεζίτην ἐνασχολούμενον εἰς τὰς χρηματικὰς του ἐπιχειρήσεις καὶ ἂς μεταδῶμεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Παύλου Βίγκιου.

IV.

Κοιμηθεὶς ἀτάραχος τὴν ἐπίλοιπον νύκτα ὁ Παῦλος ἐξύπνησεν ἅμα ἐχάραξεν· εἶχε θερμὸν τὸ μέτωπον, τὴν ψυχὴν πλήρη πεποιθήσεως, καὶ θάρρος εἰς τὴν καρδίαν.

Τὸ ἐργαστήριόν του εὗρίσκατο εἰσέτι εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν, εἰς ἣν τὸ ἀρῆκε τὴν προτεραίαν· εἰσελθὼν δὲ τὴν νύκτα ἐρρίσθη εἰς τὴν κλίνην του χωρὶς νὰ ἐγγίση τι. Ὁκρίδας τις ἴστατο παρὰ τὸ μέγα παράθυρον βλέπον πρὸς τὴν Παγλίαν, καὶ ὑπεβιάσθη πίνακα παριστῶντα τὴν Μαγδαληνὴν τοῦ Χριστοῦ πρόσωπον ἐπιχαρίτως ὠρειδές, θέσις κεφαλῆς ἀξιοθαύμαστος, χαρακτηρισμοὶ ζωηροί, κόμη χυτὴ ἐπὶ τῶν ὠκων καὶ τοῦ στήθους, τὰ πάντα ἐμαρτύρουν τὸ θεμιουργὸν τοῦ

ζωγράφου πνεῦμα καὶ γραφίδα ἐπιτηδεῖαν. Τὰ ὄμματα καὶ ἡ ἀπεικόνισις τῆς φυσιογνωσίας τοῦ προσώπου ἔμενον εἰσέτι ἀτελῆ μετὰ πολλὰς ἀποπειράς· ἐκ τούτου παρατηρεῖτο, ὅτι ὁ ζωγράφος εἶχε ἀνωφελῶς ἐργασθῇ εἰς τὸ νὰ παραστήσῃ ἱστορικὴν τινὰ καὶ φυσιολογικὴν ἀλήθειαν. Ἡ ὑψηλὴ τῆς Μαγδαληνῆς του μορφή ἀπῆται τὴν ἐκφράσιν τῆς ματανοίας, τοῦ πόνου, τῆς μελαγχολίας, τοῦ ἔρωτος διὰ μέσου τῶν δακρύων τῶν καταρρέοντων ἐκ τῶν οὐρανίων ὀφθαλμῶν της. Ἰδοὺ ἐκ ποίας ἐκφράσεως ἐμελλε νὰ προκύψῃ μεγαλοφυΐα τοῦ τεχνίτου, ἰδοὺ πρὸς ποίας δυσκολίας ἐπάλαιεν ὁ Παῦλος Βίγκιος, καταβεβαρημένος, ἀπαυδήτας καὶ σχεδὸν ἀπελπισθεὶς μετὰ πολλὰς ἀνεπιτυχεῖς δοκιμασίας.

Παρὰ τὸν ὀκρίδαντα ἔκειτο μικρὰ τράπεζα φέρουσα ἀτάκτως ἐρριμμένα πυξία, ποτήρια διάφορα καὶ γραφίδας. Ἐπὶ δὲ τῶν τοίχων καὶ τῶν γωνιῶν τοῦ ἐργαστηρίου ἐκρέμαντο δοκίμια ζωγραφικὰ, τμήματα γλυπτικὰ καὶ διάφορα παλαιὰ κοσμήματα. Τέλος εἰς γωνίαν τοῦ θαλάμου τούτου ἐρρίκντο πενιχρὰ κλίνη τοῦ Παύλου Βίγκιου.

— α Σήμερον λοιπὸν πρέπει νὰ νικήσω ἢ νὰ νικηθῶ! ἀνέκραξεν ἐγερθεὶς ὁ Παῦλος· σήμερον πρέπει ἢ νὰ στέψω τὴν κεφαλὴν μὲ δάφνην, ἢ νὰ τὴν καλύψω μὲ τέφραν, νὰ χαράξω τὸ ὄνομά μου εἰς τὴν ἱστορίαν ἢ νὰ χαθῶ εἰς τὴν τύρβην τῶν χυδαίων ἐργατῶν! σήμερον, ὦ Φιορίτα, ὡραία μου φίλη, ἡ πεποίθησίς σου θέλει φέρεϊ τὴν ἐπιτυχίαν μου. Γλυκεῖά μου μνηστή, ἐδυήθην τέλος νὰ παραστήσω τοὺς χαρακτῆρας σου, τὴν οὐρανίαν σου καλλονὴν· σταθεῖσα ἐνώπιόν μου, ἀγαπητὸν ὑπόδειγμα, ἐνέπνευσες εἰς τὴν γραφίδα μου τὴν ἰδιόκακον τοῦ ἔρωτός σου· ἀλλὰ μὲ λείπει ἡ μετάνοιά σου, ὁ πόνος τῆς ψυχῆς σου! πρέπει νὰ πράξῃς ἀμαρτήματα διὰ νὰ αἰσθανθῇς τὴν πικρίαν τῆς μετανοίας, νὰ ὑποφέρῃς ἐγκάρδιον θλίψιν διὰ νὰ χύσῃς ἀληθῆ δάκρυα . . . ἀλλὰ σὺ, ἄγγελε! δὲν μ' ἐμπνέεις εἰμὴ ἄγνόν ἐρωτα.

Μετὰ τινὰ πῦστιν α θάρρος! θάρρος! ἐπανελάβετέ ἀγαπῶ, καὶ θέλω σὲ ὑπακούσαι! . . . ἦ! μήπως θέλεις ἔλθῃ φέρουσα τὰ ἀληθῆ δάκρυα, τὰ ὅποια ματαίως ζητῶ εἰς τὸ ἔργον λοιπόν!

Καὶ ὁ Παῦλος Βίγκιος ἤρπασε τὸ πυξίον καὶ τὴν γραφίδα του.

Ἐρ' ἱκανὴν ὥραν ἐξηκολούθει τὴν ἐργασίαν του σιωπηλὸς καὶ ὀρθίος· καθήσας ὑστερον ἤρξατο νὰ παρατηρῇ τὴν εἰκόνα μετὰ πλείστη προσοχῆς. Ἐπειτα λαλὼν καθ' ἑαυτὸν διαρκούσης εἰσέτι τῆς προσεκτικῆς ταύτης ἐξετάσεως «Ναί, ἔλεγεν, ἰδοὺ τὸ ἔργον μου, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ταύτης συγκεντροῦνται τὰ αἰσθηματά μου, ὁ ἔρωτός μου, ἡ φλόξ τοῦ μετώπου μου, ἡ ἀρετὴ μου, ἡ πίστις μου! ὦ γραφίδες μου! αὐτοῦ θέλατε χαράξει με ἀνεξαλείπτους χαρακτῆρας τὸ ὄνομα τοῦ Παύλου Βίγκιου καὶ τῆς Φιορίτας! ναί, διότι αἰσθάνομαι διψᾶν τῆς δόξης καὶ ἔρωτος, διότι ὠνειρεύθην τὸν οὐρανόν, τὸ ἰδανικὸν ὡραῖον καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν, ὅτι ἐπὶ τῆς εἰκόνης ταύτης ἀφῆρα καὶ κεφαλὴν, καὶ καρδίαν, καὶ πόδας, καὶ

τὰς ἡμέρας μου, καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀθανασίας μου!

Ἀναλύων ἀκολουθῶς τὸ ἔργον του,

« Ἀγγέλου κεφαλῇ, ἐξηκολούθει, εἶναι ἡ τῆς Φιορίτας, καλῶς! ἀνάστημα ὑψηλόν, μακρὰ κόμη ἠπλωμένη ὡς στίλβουσα μέταξα. Αἱ γραμμαὶ τοῦ μετώπου . . . ὁ ἀλαβάστρινος λαιμός . . . αἱ κυανόχροοι φλέβες, αἵτινες φέρουσιν αἷμα κυκλοφοροῦν . . . ὦ! ἡ ζωὴ εἰς τὰς σάρκας ταύτας λαλεῖ, κλαίει, πᾶλλει, στεναίει . . . Ἀλλ' ὅχι, μὲ λείπουν εἰσέτι αἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως, ὁ πόνος τῆς μετανοίας! ἡ Μαγδαληνὴ δὲν ἔχυνεν ἐπιπόλαια δάκρυα! ὅχι, εἶμαι μακρὰν τῆς ἐπιτυχίας καὶ ἡ τέχνη ἐνταῦθα σιωπῇ!

Τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις τοῦ Παύλου Βιγκίου διεδείχθη κατ'ἑαυτὴν καὶ νάρκωσις. Στηρίξας δὲ τὸ μέτωπον εἰς τὰς δύο χεῖρας, ὡς διὰ νὰ κρύψῃ καὶ καταπιέσῃ σκληρὰν τινα ιδέαν, ἐδυθίσθη εἰς σιωπὴν.

V.

Μετὰ τινὰ λεπτὰ, βήματα ἐλαφρὰ ἠκούσθησαν πρὸ τῆς θύρας τοῦ ἐργαστηρίου καὶ χεὶρ γυναικὸς διήνοιξεν ἡσύχως τὴν θύραν· ἡ γυνὴ αὕτη ἦτον ἡ Φιορίτα, ἥτις, πιστὴ εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τῆς παρελθούσης ἐσπέρας, ἔτρευτε νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν μνηστῆρά της.

Ἐκπλαγεῖσα κατὰ πρῶτον ἀπὸ τὴν ἀκίνησίαν τοῦ Παύλου, ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωρλίου, φοβουμένη μήπως παραξῇ τὸν κοιμώμενον φίλον της, μετ' ὀλίγον ὁμῶς προήσασα νὰ τὸν λαλήσῃ καὶ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἐωθινής ἐργασίας του, εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον κλείσασα τὴν θύραν καὶ ἐπλησίασε τὸν ζωγράφον.

— Κοιμᾶται! εἶπε μὲ φωνὴν χαμηλὴν!

Ἡ Μαγδαληνὴ, ἐφιθύρυσεν ὁ Παῦλος ὑπνώτων ἐλαφρῶς καὶ αἶον ὀνειρευόμενος ἐπιμόχθως.

— Ἡ Μαγδαληνὴ; ἐπανελάβεν ἡ Φιορίτα σιγαλῶς! ὦ! ἡ αἰωνία ιδέα του!

Ἐπειτα πλησιέστεραν προχωρήσασα,

— Ἡσύχασε, φίλε μου, ἀναπαύσου Παῦλε! ἐξηκολούθησεν ἡ γυνὴ· κοιμήτου· σὲ ἀγαπῶ περισσότερο ἡτυχάζοντα οὕτως ἢ ὑποφέροντα ἐξυπνον.

— Φίλη κεφαλῇ! εἶπε σταυρώσασα τὰς χεῖρας περιπαθῶς, τὸ μέτωπόν του ἐρυθρόν ὑπὸ τῆς φλογὸς τῆς μεγαλοφυΐας . . . ὦ! ἡ καρδία του πάσχει, διότι ἀγαπᾷ! ἀλλ' ἡ Φιορίτα εἶναι ἰδική σου, ζῇ ὑπὲρ σοῦ μόνον! ἀνευ σοῦ, τετέλεσται δι' ἐμέ, ἡ τέχνη, ἡ ποιησις, ἡ δόξα! ὦ! πόσον ἐξηντλήθη ὑπὲρ τῆς ἀχαρίστου ταύτης εἰκόνας!

Καὶ ἐξέριψε τυχαίως τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος, μάρτυρος μέχρι τοῦδε ἀπαρτηρήτου τῆς κατασκευαστικῆς ταύτης σκηνῆς.

— Α! τί βλέπω, ἐκραξεν ἡ Φιορίτα μὲ φωνὴν ἐγκάρδιον καὶ δέσασα ἐπιχαρίτως τὰς χεῖρας, ἐτελείωσεν ἡ εἰκὼν!

— Πλησίασε, Φιορίτα! εἶπεν ὁ Παῦλος εἰσέτι ὀνειρευόμενος.

— Τί ἀκούω . . . ὀνειρεύεται! ἐπανελάβεν ἡ νεὰ γυνὴ μὲ παλμὸν ἐνδόμουχον. Α! γλυκὺ ὄνειρον σ' εὐχαριστῶ! . . .

Ὁ Παῦλος ἐκινήθη ὀλίγον.

— Εἶμαι ἐγώ! ἠσούχασε ἀκόμη ὀλίγον!

— Πλησίον μου . . . ἔδω . . . πολλὰ πλησίον, ἔλεγεν ὁ Παῦλος ἐγκαταλείπων βαθμηδὸν τὸ ὄνειρον καὶ τὸν ὕπνον.

— Ναί, πλησίον σου, Παῦλε, ἐφιθύρυσεν ἡ Φιορίτα.

Ὁ ζωγράφος ἐξύπνησεν.

— Ἡ Φιορίτα! ὦ! τὸ ἔξευρα, ἀνεφώνησεν ἐγειρόμενος.

Ὁ Παῦλος καὶ ἡ Φιορίτα ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλήλους περιπαθῶς.

— Ἡμῖν ἐξυπνος πλησίον σου, Παῦλε! ἐκοιμᾶσο τόντον γαληνίως.

— Ναί, σὲ ἐβλεπα καθ' ὕπνου, ἀγαπητή μου.

— ὦ! διηγῆτο με τὸ ὄνειρόν σου, Παῦλε!

— Ὁνειρον, φίλη, χίμαιρα, χρυσὴ ἀπάτη.

— Λέγε μᾶλλον πρόβόρησις εὐτυχίας, ἐπιτυχίας.

— Ἐπιτυχίας; εὐτυχίας; ὦ! ἡ καρδία σου λαλεῖ οὕτω καὶ ὅχι ὁ οὐρανός.

— Μυστικὴ φωνὴ μὲ τὸ λέγει, Παῦλε! λάλει.

— Ἐστὼ λοιπὸν, εἶπε στενάζων ὁ Παῦλος· ἡνοίγετο ἐνώπιόν μου ὁδὸς μακρὰ, μακρὰ ἀνευ τέλους. Ἐδάδιζον μόνος, περίλυπος, ἄσκοπος, πανταχοῦ ἐρημία, καὶ σιωπὴ, καὶ ἔκτασις ἀνευ φωνῆς, ἀνευ ὀρίζοντος, συγκεχυμένη, πάντοτε μόνος, μόνος ἐγὼ ἐν τὸς τῆς μονήρους ὁδοῦ, ὅπου ἔφευγον αἱ ιδέαι μου, ἐβιδιζον, ἐδάδιζον . . . ἀλλὰ ποῦ; ἐξαίφνης παρῆλθεν ἀπέναντί μου μὲ ἱέρακος πέτασμα ὡς σκιά τις ἀπαισία ὑπὸ μορφὴν ἀνθρωπίνην· ἐξαμάτησα ἀκίνητος καὶ χαίνων· οὐδὲν ἐκ τῆς μορφῆς ταύτης διέκρινα, ἀλλὰ μόνον ἤκουσα κακὸν ἡχόν τινα γέλωτα, γέλωτα τῆς φευγούσης σκιάς . . . κρατήσαντα ὑπὸ τὸ πρόσωπόν μου. Ἐπειτα τίποτε, τίποτε . . . ἐπῆλθεν ἡ νύξ! ἐμψυχος σταλακτίτης, μ' ἐφάνη, ὅτι ἔχανόμην εἰς τὰ κύματα τοῦ ἐρέβους, ὅτ' αἰφνης ἀκτὶς φωτεινὴ ἐλαμψεν εἰς τὰ ὀμματα μου. Ἐφερον τὰ βλέμματα πρὸς τὸ μέρος ἐξ οὗ ἡ σωτηρία ἀκτὶς ἀνεχώρει . . . ὀλίγα βήματα ἐπροχώρησα ἀμφιβάλλων . . . καὶ εἶδα, ὦ οὐρανία ἐμφάνις! εἶδα τὸ σπάνιον ἀντικείμενον τῶν πόθων μου, γυναῖκα νέαν γονυπετὴ καὶ κλαίουσαν πικρὰ δάκρυα, παρελθὸν ἡδονῆς ἐξαλειφόμενον ὑπὸ τῆς μετανοίας, ἔρωτος ἐπώδυνος, ὁδύνη ἔρωτος.

Ἀμα οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπήντησαν τὴν γυναῖκα ταύτην, ἔδραμα νὰ καταθέσω ἅπασαν τὴν ψυχὴν μου πρὸ τῶν ποδῶν της πρὸς ἀντάλλαγμα τῆς ὁδύνης της . . . ἀλλ' αἰφνιδίως ὁ ζηλότυπος ἐγωϊσμός τῆς τέχνης κατέπνιξε τὴν φωνὴν τῆς καρδίας· ὁ ποιητὴς ἐθυσιάσθη ἐν ἑαυτῷ, ἔμενεν ὁ τεχνίτης· τὴν ἐπλησίασα τότε, ἵνα παρατηρήσω ψυχρῶς τὸ πολυτίμον ὑπόδειγμα, τὸ ὅποιον τοσάκις μέχρι τοῦδε ἐπεκαλέςθη ἡ γραφίς μου ματαιῶς, καὶ ἀμαγέρριψα τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς καλῆς ἀγνώστου, ἀνεκάλυψα γνωστοῦ καὶ προσφιλεῖς χαρακτῆρας . . . Εἶν' ἐκεῖνη! ἐκραύγασα! ναί, ἰδοὺ τὰ βλέμματα της, τὰ δάκρυά της, οἱ στεναγμοί της! Ἀγγελος τοῦ πόνου ἦτον ἐκεῖνη! Ἡ Φιορίτα μου ὠλοφύρετο ὡς ἡ Μαγδαληνὴ!

— Παῦλέ μου! ἐφώνησεν ἡ Φιορίτα ἀκουσίως.

— Ἦδη, ἐξηκολούθησεν ὁ Παῦλος, ἠπλώνων τὴν

χειρά καὶ ἤνοιγον τὴν ψυχὴν, ἀλλ' ἡ πετάσασα εἰκὼν ἤρπασε μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὴν ἀπατηλὴν μου ἰδέαν! κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἀγαθὴ μου Φιορίτα, ἐξυπνήσας ἐυλόγησα τὴν παρουσίαν σου ἐπὶ μικρὸν ἀπελευθεῖσάν.

Ὁ Παῦλος ἐτελείωσε τὸ ὄνειρον· τὴν διήγησιν ταύτην διεδέχθη σιωπὴ, διακοπτομένη ἀπὸ στεναγμοῦ φόβου διὰ τὸν Παῦλον, ἐλπίδος διὰ τὴν Φιορίταν, ἀλλὰ στεναγμοὺς ἔρωτος καὶ διὰ τοὺς δύο.

— Ἐ! λοιπὸν, εἶπε διεκόψασα τὴν σιωπὴν ἡ νέα κόρη, βλέπεις ὅτι ἡ θεία Πρόνοια μᾶς λαμβάνει ὑπὸ τὴν κραταιάν της προστασίαν.

Ὁ Παῦλος ἔδειξε σημεῖον δισταγμοῦ.

— Ναί, Παῦλε! τὸ αἰσθάνομαι, τὸ ὄνειρον τοῦτο προλέγει τὴν ἐπιτυχίαν σου, τὴν εὐτυχίαν μας... Ἀλλὰ, ἀγνοῶ διὰ τί τὸ ὄνειρον τοῦτο σὲ παρέστη τοσοῦτον σκοτεινόν. Καὶ διὰ τί σὲ βλέπω πλησίον μου ὀλίγον περίλυπον; Θάρρει, φίλε μου, καὶ θέλεις θριαμβεύσει.

— Θέλω μᾶλλον ἀποτύχει... ἀπήντησεν ὁ ζωγράφος.

— Ὁ Παῦλε, τὰ πάντα ἡξεύρω... ἤθελον νὰ σὲ προξενήσω εὐχάριστον ἐκπληξιν... εἶδα...

Καὶ σύρουσα αὐτὸν μετὰ χάριτος πρὸς τὸν ὀκρίβαντα.

— Εἶδα τὸ ἔργον σου τελειωμένον· τὸ βλέπω, ἡ δάφνη τῆς νίκης σὲ περιμένει... πρὸ ταύτης ὁμως τῆς εὐτυχοῦς ὥρας, θέλω ἐγὼ ἐκλέξει τὴν διὰ σὲ κατάλληλον τῆς στέψεως θέσιν.

Καὶ λέγουσα τοὺς λόγους τούτους ἡ ὡραία Βενετὴ ἔθεσεν εἰς τὸ ὠχρὸν μέτωπον τοῦ τεχνίτου ἐν γλυκύτατον οἶλημα.

Ὁ Παῦλος συνησθάνθη ἐνδομύχως τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς Φιορίτας· ἡ εἰλικρινὴς αὐτῇ ἐκχυσίς τῆς εὐτυχίας ἔπεσεν εἰς τὴν ψυχὴν του, ὡς ἀκτὶς φλογερὰ. Τεταραγμένος καὶ διστάζων μετὰ τοῦ φόβου τοῦ νὰ παρεκτείνῃ τὴν σκληρὰν ἀπάτην, καὶ τῆς φρίκης τοῦ νὰ καταστρέψῃ διὰ μιᾶς λέξεως τοσαύτην ζωερὰν εὐτυχίαν, ἔρριψεν ἐπὶ τῆς μνηστῆς του μακρὸν καὶ πένθιμον βλέμμα.

Ἡ Φιορίτα ἀνεπήδησε τρέμουσα.

— Μὴν ἀπατῶμαι, εἶπε στεναῖσας. Θεέ μου! τὰ ὄμματά μου, ἡ καρδιά μου... ἀλλ' ἡ εἰκὼν σου παριστά τὴν Μαγδαληνὴν μετανοοῦσαν. Εἶναι τῶντι ἡ ἰδία!

— Ὅχι, εἶναι ἡ σκιά της, λείπει ἡ ἀκτίς, ἡ ἀληθεύς. Ὅχι τὰ δάκρυα ταῦτα, δὲν εἶναι τὰ ἀληθῆ δάκρυα τῆς Μαγδαληνῆς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἰησοῦ· τὰ δάκρυα ταῦτα μὲ χρειάζονται, καὶ σὺ δὲν τὰ ἔχεις!

Ἡ νέα Βενετὴ συνεταράχθη ἀπὸ τὸ ἀνέλπιστον ἐπιφώνημα τοῦ ζωγράφου· ὠχρὰ ὡς καὶ τρέμουσα μόλις ἐδυνήθη νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ φίλου της, τὸν ὁποῖον ἡ ἀνεπιτυχία καθίττα ἀδίκον.

— Καὶ ὁμως σὲ ἀγαπῶ, ὑπέλαβεν ὁ Παῦλος σύρων τὴν νέαν πρὸς ἑαυτὸν ὡς διὰ νὰ διορθώσῃ τὴν ἀδίκον ἀξίωσίν του.

Ἐνῷ δὲ ἡ Φιορίτα ἤσθανετο τὴν καρδίαν της ἀναζωογονουμένην, θόρυβός τις ἠκούσθη εἰς τὸν πρόδομον καὶ ἡ θύρα τοῦ ἐργαστηρίου ἠνοιχθη.

— Κύριε Βίγκιε, εἶπεν εἰσελθὼν δικαστικὸς τις ὑπάλληλος καὶ ἐγχειρίσας εἰς τὸν Παῦλον γράμμα ἐνσφράγιστον, φέρον τὸ παράσημον τῆς Βενετικῆς δημοκρατίας, προσκαλεῖσαι νὰ συμμορφωθῇς ἀπὸ τῆς σήμερον μετὰ τῆς ἐμπεριεχομένης διαταγῆς.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθεν ἀφήσας τὸν Παῦλον καὶ τὴν Φιορίταν ἐκπεπληγμένους καὶ σπεύδοντας μετὰ φόβου ν' ἀναγνώσωσι τὸ ἔγγραφον.

VI.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, περὶ τὰς πέντε ὥρας, ἡ ἀπελπισία ἐβατίλευεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Παύλου Βιγκίου.

Μόνος, ἄτακτον ἔχων τὴν κόμην, τὸ πρόσωπον ψυχρὸν καὶ ἄγριον, ὁ νέος ζωγράφος ἐπάλαζε πρὸς τὴν δάσανον τρομερᾶς ἀθυμίας· μὲ βήματα ἄτακτα ἐβάδιζεν ἐντὸς τοῦ ἐργαστηρίου, ἐνίστε προσηλόνων τὸ βλέμμα κατὰ γῆς, καὶ πάλιν ἐξαίφνης τρέχων πρὸς τὸ παράθυρον, ὡς θέλων νὰ ζητήσῃ εἰς τοὺς αἰθέρας παρήγορον ἀκτῖνα, εὐτυχῇ ἰδέαν, τελευταίαν ἀπόρασιν.

— Ἐπικατάρματος, ἔλεγε κράζων, ἐπικατάρματος ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἔλαβον αἱ χεῖρές μου τὸ πυξίον καὶ τὴν γραφίδα, καθ' ἣν ἡ καρδιά μου ἀνεπλήχθη ἀπὸ τὸ κάλλος τῆς νέας Βενετῆς, καθ' ἣν ὠνειροπόλησα ἔρωτα καὶ δόξαν, ἀντὶ τῶν ὁποίων εὗρισκω τὸν θάνατον, τὴν πείναν καὶ τὴν πείναν!... Ἐπικατάρματος ἡ ὥρα καθ' ἣν ἠπατημένος, ἀπληπισμένος ὀρεῖλω νὰ μισῶ καὶ νὰ κλαίω ὅ,τι ἠγάπησα πόσον περιπαθῶς! ὦ! καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας ἠσθανόμην φλέγουσάν με τὴν ἀκτῖνα τῆς μεγαλοφυΐας... καὶ τώρα, τίποτε! στεροῦμαι καὶ αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα τῆς κενῆς πυξίδος μου χρώματα, στεροῦμαι καὶ αὐτοῦ σχεδὸν τοῦ ἐπισυνίου ἄρτου δὲν ἔχω ποῦ τὴν κεφαλὴν κλῖναι, οὔτε γωνίαν νὰ καταθέσω τὸν ὀκρίβαντά μου, τὰ δοκίμιά μου! ὅχι! δὲν ἔχω οὔτε αὐτὴν τὴν Φιορίταν, τὴν μνηστῆν μου, τὴν περιμένω καὶ δὲν ἔρχεται... οὔτε αὐτὴ!... ὦ! τὰ πάντα μ' ἐγκαταλείπουν! πρέπει λοιπὸν νὰ ἐγκαταλειφθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἑαυτὸν μου;

— Ὅχι! ἀπεκρίθη ἔξωθεν φωνὴ γυναικός.

Ἦτον ἡ Φιορίτα, ἥτις εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐρρίφθη εἰς τὰ στήθη τοῦ τεχνίτου κράζουσα· «Ἐτώθημεν, ἐσώθημεν καὶ οἱ δύο!» καὶ ἔρριψε ἐπὶ τοῦ δαπέδου βελάντιον πλήρες χρυσοῦ.

— Ἴδου ἄρτον! εἶπε δεικνύουσα τὸ βελάντιον, ἄρτον, Παῦλε, ἵνα ἐπαναρθώσῃς τὰς καταβεβλημένας ἀπὸ τὴν ἐργασίαν δυνάμεις σου· ἰδου χρώματα, ἔλαια, βαρενίκεια. Ἴδου ὁ ἔρως καὶ ἡ ἐνωσίς μας!

Ἀπαιτία σχέψις διήλθε τὴν κεφαλὴν τοῦ τεχνίτου.

— Ἄρτον... ἔρωτα... τὴν ἐνωσίν μας! εἶπεν ὁ Παῦλος μὲ πνιγρὰν φωνὴν τρέμων καὶ φρίσσειν ἐκ τοῦ πόνου, Φιορίτα, φύγε! καὶ ὤθησε τὴν νέαν πρὸς τὴν θύραν.

— ὦ ἰδού ἡ τελευταία πληγὴ, ἀνέκραξε μετὰ στιγμᾶς ἀπαιτίας σιωπῆς, ἐμῆλλον νὰ λαβῶ ταῦτα ἀπὸ τὰς χεῖράς της;

Ἐπνευστία, καὶ τὸ στῆθος τοῦ ἐπνίγετο ἀπὸ στεναγμούς· πετῶν δὲ εἰς ἀλλόκοτον παραχὴν ὑψώτ' ἐξαίφνης τοὺς βραχίονας μὲ σπατωῶδη κίνησιν.

— Εὐσπλαγχνία! Παῦλε, εὐσπλαγχνία ὑπὲρ σοῦ, ὑπὲρ ἐμοῦ! ἀνέκραξε πίκτους γονυπετῆς ἐνώπιον τοῦ Παύλου, χάρις ὑπὲρ ἐμοῦ, κατάρα κατὰ τοῦ Ῥισπόζου!

Ποτὲ ἔκφρασις ἱκετήριος δὲν ὑπῆρξεν ὑψηλοτέρα, οὐδὲ χεῖρες τόσῳ λευκαὶ συνεταράχθησαν οὕτως ἄλλοτε ἐπὶ στήθους γυναικείου! ποτὲ κόμη τοσοῦτον πλουτία δὲν συνεχύθη μὲ ζωγραφικωτέραν ἀταξίαν ἐπὶ τῶν ὤμων γυναικὸς νέας! ποτὲ γλυκύτερα ὄμματα δὲν ἔχυσαν εἰλικρινέστερα δάκρυα· ποτὲ τέλος δὲν παρεστάθη πλειότερος ἔρως, θριμύτερος πόνος, καὶ δικαέστερος ἔρως, ἐπὶ κεφαλῇς ὠραιότερας τῆς Φιορίτας Γιουζέπης.

Ὁ ζωγράφος ἐκπεπληγμένος ἀπὸ τὸ πρὸ ποδῶν τοῦ θέαμα, ἀνεπήδησεν ὡς κεραυνόπληκτος· ἡ μανία τοῦ κατέπεσεν· ἐστήριξεν ἐπὶ τῆς Φιορίτας ὄμματα λάμποντα ἀπὸ νέον φῶς· ἔπειτα πλησιάσας εἰς τὸν ἀκρίβαντα, ἤρπαξε γραρίδα τινά, καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀπετελείωσε τὸ ἀριστουργήμα τοῦ, τὴν Μαγδαληνὴν μετανουῶσαν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐνῶ ὁ Παῦλος εἰργάζετο, ἡ Φιορίτα ἐξηκολούθει φυλάττουσα τὴν αὐτὴν ἱκετήριον στάσιν· διότι βυθισμένη εἰς τὴν δυστυχίαν τῆς δὲν παρετήρησε τὸν θρίσμον τοῦ Παύλου τῆς.

Ἡ θυρία δὲν ἀπέβη ματαία. Ἡ δόξα ἀπέπλυνεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βωμοῦ τὴν γεννήσασαν αὐτὴν ἀφροσύνην.

Μετὰ στιγμῶν τινων σιωπὴν ὁ τεχνίτης ἠρθάνθη ὅτι ὤρειλε νὰ παλαίσῃ πρὸς τὸν ἔρωτα καὶ τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς μνηστῆς του, ἵνα μὴ καταβληθῇ ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἐκ τοῦ ἐλέγχου τοῦ συνειδότος προελθούσης· τὸ κατενόησε καὶ ὠθούμενος ἀπὸ ἔμπνευσιν γενναίαν, ἐρρίβη καὶ αὐτὸς εἰς τὰ γόνατα τῆς νέας κόρης κλαίων καὶ περίλυπος... Ἐπειτα λαβὼν τὰς χεῖράς τῆς μ' ἐνθουσιασμόν,

— Φιορίτα! φίλη μου, ἐγέρθητι, εἶπε.

— Παῦλε! ἐψιθύρισε μὲ φωνὴν πνιγομένην ἀπὸ στεναγμούς ἡ νέα Φιορίτα, βίπτουσα πρὸς αὐτὸν βλέμμα εὐχαριστοῦν αὐτὸν ὅτι τὴν ἐνόησε.

— Σὺ, τοσοῦτον ἀξία μνηστῆ, ἐξηκολούθησεν ὁ Βίγκιος, εἶσαι ἄξιωτέρα σήμερον νὰ γίνῃς σύζυγός μου!

— ὦ! εἰπέ με, Παῦλε, ὅτι μὲ συγχωρεῖς, καὶ ὅλος μου ὁ ἔρως εἶναι ἰδικός σου!

— Νὰ σὲ συγχωρήσω, ἄγγελε! νέα Μαγδαληνὴ, ἡδυνάμην νὰ μὴ μιμηθῶ τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ ἔχοντος ἐνώπιόν του τὴν Μαγδαληνὴν; ὦ ναί, σὲ συγχωρῶ ἀπὸ καρδίας, διότι ἠγάπησες ἀπὸ καρδίας!

VII.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν σκηνὴν ταύτην, δὲν ἐγένετο περὶ οὐδενὸς ἄλλου λόγος εἰς Βενετίαν, εἰμὴ περὶ τοῦ νέου ἀριστουργήματος τοῦ Παύλου Βίγκιου. Οἱ διασημότεροι ἄρχοντες τῆς δημοκρατίας ἔσπευδον ἁ-

μιλλώμενοι νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν νέον καὶ ἐνδοξον τεχνίτην εἰς τὸ πενιχρὸν ἐργοστάσιόν του.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τραπεζίτης Ῥισπόζος δὲν ἔκρινε καλὸν νὰ μὴ μεθέξῃ τοῦ καινοῦ ἐνθουσιασμοῦ· ἡ ἄτεγκτος καρδιά του κατὰ πρώτην φοράν ἠρθάνθη, ὅτι ὑπάρχει πλοῦτος ἀνώτερος καὶ εὐγενέστερος τοῦ κοινοῦ πλοῦτου, ὅστις δὲν ἀγοράζεται οὐδὲ πωλεῖται, ὁ πλοῦτος τῆς διανοίας καὶ τὸ ἀθάνατον στέμμα τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῆς μεγαλοφυΐας.

Θλιβόμενος ἐνδομύχως ἀπὸ πικράν τινα ἐνθύμησιν, ἠθέλησε νὰ ἐξαγοράσῃ, πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς συνειδήσεώς του, τὸν ἐλεγχον ἀτίμου πράξεως, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἀπεφάνισε νὰ πράξῃ εἰμὴ ν' ἀγοράσῃ τὴν Μαγδαληνὴν τοῦ Παύλου Βίγκιου ἐπὶ τιμῇ.

Ὁ πλοῦτος παρηκολούθει τὸν θρίαμβον τοῦ νέου ζωγράφου, ὅστις οὐδὲν ἄλλο στερούμενος εἰμὴ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ διαπυρωτέρου τοῦ πόθου, ἔσπευσε νὰ συμπληρώσῃ τὴν εὐτυχίαν του.

Ἡμέραν τινὰ λοιπὸν πλῆθος περιέργων πάσης τάξεως καὶ ἡλικίας συνωθοῦντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀγ. Παύλου.

— Ζήτω ὁ Παῦλος Βίγκιος! Ζήτω ἡ Φιορίτα! ἐφώναζον πανταχόθεν χαιρετίζοντες τὸν νέον ζεῦγος τῶν νεογάμων, τὸν Παῦλον Βίγκιον καὶ τὴν Φιορίταν Γιουζέπην ἐξερχομένους ἐκ τοῦ ναοῦ μετὰ τὴν ἱερὰν τοῦ γάμου τελετὴν.

Οἱ πόθοι τοῦ ἔρωτος εἶχον στεφθῇ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Χ. Α. Π.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙΝ.

(Ἐκ τῆς ὑπὸ P. van Limburg Brouwer συγγραφείσης Ἱστορίας τοῦ ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.)

Εἶναι λυπηρὸν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἀλλ' εἶναι βέβαιον, ὅτι τὸ μᾶλλον φιλόκαλον καὶ εὐαίσθητον τῶν ἐπὶ γῆς ἐθνῶν δὲν ἠρθάνητο πρὸς τὴν γυναῖκα εἰμὴ τὴν ὅλως ἀφελῇ ὁρμῇ, τὴν φέρουσαν πάντα τὰ ἐμδία τοῦ Κυρίου πλάσματα πρὸς τὰ θήλεα αὐτῶν, παντάπασι δὲ ἠγνόει τὸν εὐγενῆ καὶ, οὕτως εἰπεῖν, διανοητικὸν ἔρωτα τῶν νεωτέρων χρόνων. Ὅταν ἡ τρυφερὰ Νοσσις λέγῃ, ὅτι οὐδὲν θαλκτικώτερον τοῦ ἔρωτος, ὅτι ὁ ἔρως ὑπερβαίνει ἀπάσας τὰς ἄλλας ἡδονὰς καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰς ὃν ἡ Ἀφροδίτη δὲν εὐδοκεῖ νὰ ἀπονεύμῃ τὴν χάριν αὐτῆς, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φαντασθῇ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἔρωτος, καθὼς οὐδ' ὁ μὴ ἰδὼν ποτε ῥόδα εἰμπορεῖ νὰ παραστήσῃ εἰς τὸν νοῦν του τὸ κάλλος τῶν χαριεστάτων αὐτῶν ἀνθέων· διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς, τί θέλει νὰ εἴπῃ ἡ Νοσσις πρέπει νὰ